

Jak to przeczytać?

Tyn zbjūr poezyje je po ślůnsku zapisany alfabetym, co go stworzůł za staryj Polski godkoznowca ze Sulkowa – Feliks Steuer. Prawidła tyj uortografije sům fest leke a intuicyjne, choća ludźe, co bildowali śe yno we polskich szkołach, mogům mjeć pjyrzo minuta małe problemy. Skirz tego nůzyj wytuplikujemy prawidła czytańo:

Kej porůwnować ślůnski alfabet ze polskim, můmy yno jedna ekstra litera: **ů**. Czyto śe ja... tak, jak pado nům jeji wyglůnd. Je to źwjynk mjyndzy [u] a [o]. Koźdy Ślůnzok wjy, uo jaki źwjynk sam idźe: taki jak we słowach «kůń», «důł» abo nasz Hajmat – «Ślůnsk».

Pozůr muszyny tyź dać na litera **u**, kero mo dwje fůnkcyje: po pjyrsze uoznaczo uobyczny źwjynk, jak we słowach «uczyć» abo «buk», a po druge «u nyzgoskotwůrcze», to je źwjynk, kery wjynkszość Ślůnzokůw czyto jak [ł], do przikładu: «lauba», «szaufynster», a tyź na poczůntku słowa: «uokno», «uosprawjać».

Inakszyj, ańżeli we polskij godce, zapisujemy po ślůnsku mjynke kůnsůnanty (spůgoski). Kej godůmy po polsku, to źwjynk [ć] zapisujemy na trzi kńify, po ślůnsku kńif je yno jedyn: «ćmok», «ćało», «ćizba», «być», «byće» atd.

Gynau to samo ze źwjynkami [dź], [ń], [ś] a [ź]. Je to fest woźne, bo dyc ganc inakszyj czytůmy pjyrzo sylaba we słowach «źima» a «zicherka» abo «ćisnůńć» a «ciga».

Tůź kej widźiće kajś litera [ć], to uod razu czytejće [ć] – i tela.

Tak samo litera **j** zapisujemy inakszyj, ańżeli po polsku – wszynździe tam, kaj słyżymy źwjynk [j]. Skirz tego piszemy «bjoły wjůnek», «djoboł» a «uobjod».

Je źech zicher, że nawet jeźli na pjyrzych zajtach moźeće mjeć problemy, to potym bydźe yno legćij. Prawidła ślůnskij sztojerowjy uortografije sům dugszyj wytuplikowane na zajće: www.sztudynt.eu.